

ԴԵՊՈՒ ԱՒԱԶԱՓՈՒՆՔ

Imp. Economique, Alex.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԱԶԳ. ՇԱՀԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ

Ռուսական իշխանի կողմից «Մշակ»-ի
թե «Հիմնադրամ»-ին ի նպաստ հանգա-
նակութիւններ կը կատարուին և թէ
մօտ 10,000 Քրանք մը, եթէ ոչ աւելի,
կարելի պիտի ըլլայ գոյացնել ամբողջ
Ռուսական իշխանի Միւս յի Սիւրիսի հան-
գանակած է 3,500 Քր., իր 40 առու հա-
յոթնիւնը, ինչ որ տարակոյս չկայ թէ
Ռուսական իշխանի միտքեալ մասին
աջակցութիւնը շատ անհնար կը թողու-
ամբողջին մէջ, եթէ ճիշդ է ծանուցուած
10,000 Քր.-ի արդիւնքը:

Կիւրաքանչեւ ևս մեզի կը գրեն թէ
տեղւոյն ծանօթ ու պատուաւոր ազգա-
նոց մասնակցութեամբ կազմուած է
Ծանօթագրութեամբ մը «Ազգ. շահերու պաշտ-
պանութեան» շինարարութիւն կիւրաքան-
չեւի շինարարութեան արդիւնքը, սոյն
Ծանօթագրութեամբ արդէն իսկ իր մէջ 40
ոսկիի գումար մը հանգանակած է և ո-
րոշած է եւանդեամբ մղում տալ հան-
գանակութեան գործին: Մեր թղթակիցը
կ'աւելցնէ թէ այս առթիւ Կիւրաքանչեւ
եւս պարզամիտներու վրայ ազդելու
նպատակաւ կարգ մը տարածաշրջանութիւն-
ներ հրապարակ հանուած ըլլալով, Ծանօ-

կազմ մեծ մասնակցութիւն կը պատճառ-
էր իրենց եղած է Կիւրաքանչեւ, ուրիշ տակաւ
պիտարաւ կրնայ գտնուիմ արուել այս
պէտքերն:

Նկարել Գ. Բանտս թերթէմէզ-
եան, որ Վան կը գտնուէր և ինքնա-
պաշտպանութեան, կուրի մէջ կարեւոր
մասնակցութիւն մը ունեցած էր, այժմ
անուանուած է անդամ Եղբայր Օգն.
Ծանօթագրութիւն:

Պաշտպան կը սեղեկացնեն, թէ ի
թիւս Պոլսէն փոխտակաւ ուրիշ բազ-
մաթիւ Հայերու, այնպէս կը գտնուի
Օսմ. երեսփոխան Գ. Գ. Զորավար Եղբայր,
հաւանօրէն Գ. Լ. Զօրավար, որուն Թանի
ուղղած հերքմանը հաղորդած էինք
մեր անցեալ թիւով:

Հայ Կարմիր Խաչի Գահիրէի մարմինը
կազմուած է նախընթաց շաբթու, նա-
խաճեւորութեամբ արդ. իշխանութեան,
Շնորհաւորով այս կազմութիւնը, կը
մտղթենք արդիւնաւոր գործունէութիւն:

ԱՄԱՆՈՐԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐՈՒՄ

Եզրկոտորի մէջ և սննէ դուրս, կա-
մաւորական շարժումը հետզհետէ կ'ըն-
դարձակի, և անկաւ ամէն Հայու գոնու-
նակութիւն միայն կրնայ պատճառել
էն զատ, չի-

բացառաւոր տէրը չէ իր շնորհուն,
փոխի փոխ կը տարուի ամենէն
մօտ միջատութեան մինչև ամե-
նէն անասն ռաբախութիւնը:

Առաջին անգամ, էն առաջ, շնո-
ւարդի անձկութիւնն է Բարիդի
վրայ արշաւին. յետոյ խեղճիւնը
թիւնը Մարնի յաղթանակին: Փոն
Բիւր, Ժօֆը:

Այնուհետեւ՝ Մազուրեաններու
պարտութեան դաւաճութիւնը՝ Լէմ-
պէրկի յաղթութեան հրճուանքովը
դարձանուած: Միւստի ծանրագին
ճակատամարտները, Տէօնքէրքի
վրայ յաղթանակութիւնն և կա-
սմը՝ Մարնքեւանքի ճակատին կին-
դանի պատին դիմաց: Բրդէմիսի
գրաւմը, նուաճուած Կալիքիան,
և յետոյ Վարչաւորի գէմ առաջին
սպառնալիքներուն վրէժովի փոր-
ձերը:

Ետոյ կուգան մոլեգին յարձա-
կութիւնները Տարտանէլի՝ որուն մօտա-
լուտ անկումին լուրը մեզ չնչա-
սպառ կը պահէ: Յետոյ՝ երկար և
անձկալիք սպասումը Խաղալի մաս-
նակցութեան, և այս նոր դաշնակից-
ներուն սրտապնդիչ յաղթութեանց
ստեղծած խանդավառութիւնը:

Եւ յետոյ, վերջապէս, տասնամեծ
ու յատկապէս ընթացքը կէս-չեղդ-
ներուն, որոնք մօտ կարգուիլ ուղող
կէս-կոյսերու, կը շարկարտեն, կը
սիրաբանեն, և վաղի յայտատ շըր-
ջադարձերու միջոցին, կ'աշխատին
լաւագոյն բարձիւն ձեռք անցնել...:

Ասոնք կան, բայց այն մարդուն
համար որ կրնայ բարձրանալ բա-
նակաւորութեան խաղաղ ոլորտներուն
մէջ, այս բոլոր փոթորիկներն և
ունայն յուզումները կը կազմեն
կատարելագոյն ներգաղաթ կարգ
մը՝ որ իր բնականոն հոգովովը կը
կատարէ, ապահով և անալոյզ կեր-
պով: Պատմութեան մէջ անհախա-
թաց այս պատերազմը, այն պայ-
մաններուն մէջ որոնցմով չլիցալա-
զերծուեցաւ ան աշխարհի վրայ, ու-
րիշ բան չէ բայց եթէ անոգորի
օրէնքներու կատարմանը համար շար-
ժադրուած ուժ մը, օրէնքներ ո-

մահ, հոգեւոր, ու տառա-
պանք կը պարունակեն իրենց մէջ,
որքան անթիւ տառապանք՝ որոնց ե-
ղբականութեանը ոչինչ կը հաւա-
սարի:

Ի դուր գէպերը պիտի ներ-
կայացուին նկարներով, և ամենէն
ճարտար գրագէտներն ի դուր պիտի
լանան մեզի պատմել անոնց էն յու-
ղիչ գրուածները: Ոչինչ պիտի կըր-
նայ ճիշդ ու նոյն իսկ մերձաւոր գա-
ղալար մը տալ մեզի այն ճշմար-
տութեան մասին, որուն հսկայա-
կան սարսափը մեր հիւանդանոցնե-
րը լեցուցած է զայն ճանցողիչե-
րուն մէկ պղտիկ մասովը միայն:

Ահա՛ տասներկու ամիս է որ կը
ճարակի այս պատերազմը, մեր պա-
տերազմը, ու տասներկու ամիս,
տասներկու դար է որ մշտական
մղձաւանջի մը սոսկումին մէջ կ'ապ-
րինք:

Կ'երեւայ թէ ճակատագրապէս
մեզի տրուած էր տխուր մենանոր-
հը պատմութեան ամենամեծ ող-
բերդութեան ներկայ ըլլալու, ո-
րուն առջև անցնալիս ամբողջ եղե-
րկութիւնները ճղծիմ գէպերը, ար-
կածներ միայն պիտի թուին:

Գերմանիան է որ զայն ուղեց-
Այս պատմութիւնը, որ ճարտարա-
գործութեան ամէն ճիւղերուն մէջ
այնքան յաջող եղած և իր անդուլ-
բեղմնաւոր աշխատանքին շնորհիւ
սքանչելի դերը մը գրաւած էր ա-
մենէն քաղաքակիրթ ազգերու կար-
գին, ուղեց իր երկարատեւ, վար-
պետ ու ներքին քննադատարարու-
թեանը մէջէն քաղել տիրապետու-
թեան այն տարրը որ իր կորստեան
պատճառ պիտի ըլլայ:

Իր խաղաղաբարութեանը մէջ
յանկարծակիի եկած աշխարհը, ինչ-
պէս կ'ըսէր Նախագահ Բուանքարէ,
իր առաջին զարմացումէն վերջ հի-
մա՛ է որ ինքզինք կը ժողովէ և կը
համախմբուի որպէսզի կարենայ մը-
ղիլ ինքնապաշտպանութեան ամե-
նապարզ կռիւը ընդդէմ յարձա-
ճակութեանը ամենէն անորակելիին:

ՆԵՌԱԳՐԱԼՈՒՆԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՏՈՒՄՅՈՒՆ ՄԵՋ

Պ. ԱՄԶՈՆՕՅԻ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Բեթթիկաւ, 2. — Տուժարին առջե-
ր խոսած ճառին մէջ՝ վարչապետ Գ.
կորէմբին յայտնեց թէ Ջարը Դանիին
հրամայած է պարտաւորել Բոլոնիոյ բա-
ցարձակ ինքնավարութիւն տուող օրի-
նադրները: Սաղօնօֆ յարգանք ըն-
ծայեց Խաղալի և յոյս յայտնեց թէ վա-
րանտ չէլ զինքը շուտով պիտի տան
իրենց ազգային հարցերը կարողաւոր
միակ որոշումը: Նոյնպէս Գիւնասուց
Շուէի օրինակով վարմունքը եւս
նարկեց Ամերիկացոց անդադար մեծ-
ցող զգոնութեան ընդդէմ գերման-հրե-
չային միջոցներուն: Պ. Սաղօնօֆ յե-
տոյ գովեց Կէլիպօլսի մէջ Դանիակց
բանակներուն մեծ արժէքը, որ կը չը-
պաստէր մօտենալու այն վայրերուն
որ Բուսիա իր զայնակցութեան հետ
աւելի սերտ միութիւն մը պիտի ունե-
նայ: Թուրքիոյ գլխով փորորկին իրենց
տուր ուղարկ, արհաւիր անգլիկներ
բախեցին իրենց քիսոսեալ հալասակներուն
գլխով, բայց Հայոց հաւասք անխախտ
մնայ եւ ասոր ապացոյցն է՝ Վանի մեջ ի-
րենց հերոսական յիմարտութիւնը՝ մինչև
որ Բուսիա եկան զինքն ազատել:

Գաղթի Յունաստանի մէջ վարանման
մէջ է, չգիտնալով թէ կրնայ փոքր-Ա-
սիոյ մէջ տառապող իր կրօնակիցներուն
հոգեւոր և հոգեւոր և հոգեւոր և հոգեւոր

Վարչաւորի լընձը չէ որ զինքը
պիտի ծախէ: Չնուրաբական դիտու-
թեան մէջ ձեռնհաս անձինք կը
յայտարարեն թէ Գերմանացիք տը-
ւած են արդէն իրենց ճիւղին դե-
րադրական աստիճանը, և թէ, ա-
տոր հակառակ, դաշնակիցներուն
տակաւին ցրուած ուժերուն համա-
խմբումը շուտով պիտի զայն փո-
խել իրաց երեւոյթը:

Այդ օրերնէ սկսեալ, որ ա՛լ
չի կրնար շատ ուշանալ, բաւարա-
րին այլեւս դաշնակիցներ պիտի չու-
նենայ արիւնքանքի ճամբաներու
վրայ քաղելիք: Բաւարութիւնն է որ
պիտի սկսի իրեն համար:

Բայց այն բարձունքներէն ուր-
կէ միտքը, առանց ու ի յոյզի և
կիրքի, կը դիտէ աշխարհի գէպեր-
ը, դիւրին է նախատեսել վերջ-
նական ու իճական յաղթանակը
ազնիւ դատին, արդարութեան, հա-
ւասքութեան և իրաւունքին՝ ընդ-
դէմ տիրապետութեան ոգւոյն և
օճրական փառասիրութեան:

Կը զարմանամ սը Հէքէնքերու,
Վիրտուէրու և այնքան ուրիշ դիտ-
նական իմաստասէրներու հայրենի-
քին մէջ, մարդիկ մօռցան որ նիւ-
թին յատուկ ճաշիկման օրէնքը կը
վարէ նաեւ ժողովուրդներուն բնա-
շըրջումը: Ո՛չ մէկ հիւլէ կրնայ
գուրս ելլել այն շրջանակէն ուր կը
շարժի առանց տիրապետական ներ-
դաշնակութիւնը խանգարելու: Մի-
եւնոյն օրէնքն է որ, գիտենք, կը
վարէ ծնունդը, զարգացումն ու
մահը ժողովուրդներուն: Երբեք յան-
կարձական ոստումներ չկան էակ-
ներու և իրերու աստիճանական բնա-
շըրջումին մէջ:

Ներկայ դարուն միեւնոյն հա-
մասիւն ուղիւն մէջ ապրող, գրեթէ
նոյն պայմանները վայելող և ինք-
նապաշտպանութեան նոյն գերազանց
բնազդէն վարուող ժողովուրդները,
չեն կրնար մէկէն ի մէկ հասնել զար-
գոյթի այն գերագոյն աստիճանին
որ իրենցմէ մէկուն յեղակարծ տի-
րապետութիւնը կարենայ ապահո-
վել միւսներուն վրայ:

Այն մէջ գործող անդ- ընդօրկայ մը
3000 թմանոց շրջանաւ մը Թարիկա-
նարեց, Նոյնպէս Թորիկներ արձակեց
Կ. Պոլսոյ նաւարանին առջև կապուած
մալուխներու վրայ, որոնցմէ զօրաւոր
պայթուցիկ խուկեցան: Ընդօրկայն ուր-
բակոծեց նոյնպէս Պոլսոյ ասիական ցա-
մաքին վրայ գտնուած երկաթուղին
(Հայաստան-Կապադոքի):

ՅՈՒՆԱՅ ԴԻՄ «ՄԵՏ» ՀԱՄԱՐՆԵՐ

Լոնտոն, 31. — Պոլսէն Յունաստան
եկող ճամբորդներ կ'ըսեն թէ Պոլսոյ և
ուրիշ թրքական կեդրոններու մէջ Յու-
նաց զէմ մղուած հալածանքը այնպիսի
աստիճանի մը հասած է որ մինչև իսկ
Ապոլլոն-Համիսի օրով տեսնուած չէր
(Ատ է նէ քան որ չէ. Ապոլլոն-Համիս
ի՞նչ ըրած էր որ Յոյներուն...):

Լոնտոն, 31. — Օսմ. իշխանութիւնը
Պոլսոյ յունական հիւանդանոցները դը-
րաւելով՝ յոյն հիւանդներն հանցին և
տեղը թորք վերադարձնելու դիմին: Այն
յոյն բժիշկները որ համարձակեցան այս
վարմունքին զէմ բողոքել՝ ծեծուեցան:
(Վախ եւս ըսեր...):

Պարբաներու լեջ

Հում, 2. — Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Հարաւոր թափալի է ան զոր դի-
տալուն: Արեւ, քանակաւորութիւններու
զէմ դարձած, նաեւ է՝ անդադարա-
րէն՝ երկինքն ի վայր եւ ան աստի-
ւր մը նման ինքնը ի աղատամարտի մը
նոյնին մէջ ու փորձած՝ զգլխի ներ-
դաշնակութեամբ անայնի բոլոր վե-
մական կիրքերուն:

Ինչ դայն, ինչ խոր ու խաղիչ
ներդաշնակութիւն...:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Սերպեր և Գարատաղ-
ցիք գործել որոշած ըլլալով, իրենց
զօրքերը ուղղաւորական կարեւոր
կէտերու վրայ կը կեդրոնացնեն՝ աւազ-
ահան հողը արշաւելու նպատակաւ:

Կան ընդօրկայ մը Պալիկի ծովուն
մէջ գերման մեծ փոխարանաւ մը ըն-
կողմէ:

Լոնտոն, 2. — Ծովապետութիւնը կը
ծանուցանէ թէ անգլ. ընդօրկայ մը
Յուլի 26ին գերման հակաթորիկաւաւ
մը ընկղմեց Գերմանիոյ ծովագլխին առ-
ջև:

Գործնական, 2. — Գիւլէն մեկնած
գերման ընդօրկայ մը որ փորձ կը կա-
տարէր, Յուլի 24ին ընկղմած է 12
սպայ և նաւաղ ինքզեւած են:

Խոսակցական ձևապատկեր

Հում, 1. — Խոսակցիք Գարնիայի
չըջանին մէջ յարձակողական սկսած,
իստ ծանր կորուստներ պատճառելով
Աւստրիացոց և իսրայէլական և գերի-
ներ առնելով, Այժմ յաջողագէտ կը յար-
ձակին Աւստրիացոց պաշտպանողական
երկրորդ գիծին վրայ:

Թիւրքիայի կը ՊԱՐԴԵՆ

Հում, 2. — Մոնթալեոն հասնող
անձեր կը պատմեն թէ Թիւրքիայի պար-
պում սկսած է: Նաւարանին նիւթերը
արդէն ներսերը դրուած են:

Հում, 3. — Զեկոյց մը կը ծանու-
ցանք թէ Գարնիայի շրջանին մէջ Բուս-
լացիք գրաւեցին Միւսթիթիա լեռը:

ՎԵՐՁԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ լեջ

ԱՆԳԱԿԱՆ ԲՆԻՍՈՒԹՅԱՆ

Գահիրէ, 3. — (Պաշտպանական) Ծովա-
կալուրներ կը ծանուցանեն թէ Մարմարայի
... Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
... Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց
Կարմիր ընդօրկայ մը բողոքականաց

